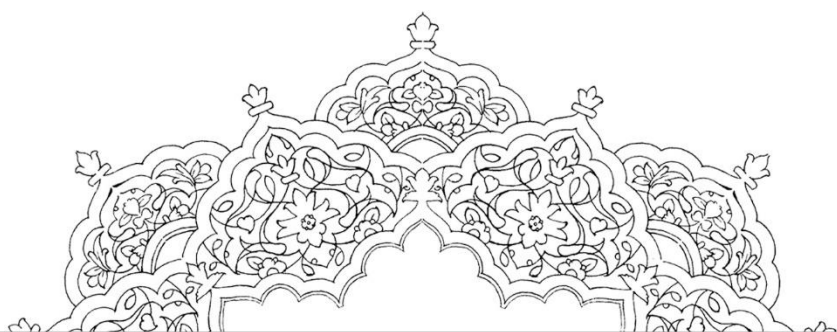

کتابخانه علمی

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد " M.A "
گرایش: فقه و مبانی حقوق اسلامی

مبانی فقهی و حقوقی خمس و زکات و مقایسه آنها با مالیات

استاد راهنما:

دکتر علی بهرامی نژاد

پژوهشگر:

مرتضی رمضانی

زمستان

۱۳۹۶

تقدیم:

این اثر ناچیز را تقدیم می‌کنم به مولای مهربانی‌ها حضرت ولی عصر علیه السلام و امیدوارم این عبد کمتزین را به عنوان سرباز کوچکی بپذیرد و همچنین به بانوی کرامت کریمه اهل بیت حضرت فاطمه معصومه علیها السلام که سال‌هاست افتخار همجواریش شامل حال گشته و به روح پدر شهیدم حجت‌الاسلام والمسلمین علی رضوانی که امید شفاعتش را دارم.

تشکر و قدردانی:

حمد و سپاس خدای عزوجل را که توفیق علم آموزی را به ما عنایت فرمود و سلام و صلوات بر خاتم پیامبران حضرت محمد مصطفی ﷺ و خاندان پاک و طاهرش ﷺ خصوصاً سلام و درود بر امام حاضر و ناظر حضرت ولی عصر ﷺ.

تشکر و قدردانی فراوان از همه عزیزانی که در تدوین این رساله اینجانب را یاری نمودند به ویژه استاد راهنمای گرامی دکتر بهرامی نژاد که با وجود اشتغالات فراوان علمی، پژوهشی و کمی فرصت درخواست بنده را اجابت نمودند و با راهنمایی‌های کارگشا و مفید خود، سبب خلق این اثر شدند. زحمات مادر مکرمه ام که در این سالها برای من هم پدر بودند و هم مادر، را ارج می نهم و از خداوند متعال برای ایشان طول عمر با عزت مسئلت دارم. سپاس فراوان ویژه از همسر، که همواره با تشویق‌های خود و ایجاد محیطی آرام و سرشار از محبت در منزل، زمینه تعالی و رشد حقیر و فرزندانم را ایجاد نمود، که سهم بسزایی در تدوین این پایان نامه دارد.

امید است این تلاش‌ها مرضی حضرت حق و حضرت حجت بن الحسن ﷺ قرار گیرد. ان شاء الله.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره

دانشجویی در رشته که در تاریخ

از پایان نامه خود تحت عنوان :

با کسب نمره و درجه دفاع نموده‌ام بدینوسیله متعهد می‌شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده‌ام، مطابق ضوابط و رویه‌های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده‌ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی :

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ :

از پایان نامه خود دفاع

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای/خانم

و با درجه

نموده و با نمره بحروف

مورد تصویب قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما :

بسمه تعالی

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی

دانشکده: ادبیات و علوم انسانی

XX

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۴۰۷۹۶۱۰۰۱
--------------------------------	---------	---------------------------------------

عنوان پایان نامه: مبانی فقهی و حقوقی خمس و زکات و مقایسه آنها با مالیات

نام و نام خانوادگی دانشجو: مرتضی رضائی	تاریخ شروع پایان نامه: ۹۶/۶/۴
شماره دانشجویی: ۹۳۰۳۶۴۸۳۱	تاریخ اتمام پایان نامه: ۹۶/۱۰/۱۲
رشته تحصیلی: الهیات و معارف اسلامی	

استاد/استادان راهنما: دکتر علی بهرامی نژاد
استاد/استادان مشاور: دکتر

آدرس: تلفن:

چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج به دست آمده):

مباحث مربوط به مالیه های عمومی در اسلام، از جمله مواردی است که در قرآن کریم و همچنین روایات اهل بیت به آن بسیار تأکید شده است و احکام فقهی اسلام، تکالیفی بر عهده مکلفین، بر مبنای درآمد حاصله، قرار داده که از مهم ترین آنها، خمس و زکات می باشد و هر چند در سایر تکالیف، بلوغ و عقل در شخص مکلف شرط شده است، اما در خمس و زکات ملاک تعلق تکلیف، کسب درآمد می باشد.

همچنین با توجه به اهداف بسیار متنوع اقتصاد اسلامی در مقایسه با مکتب های دیگر، دولت برای تأمین مخارج مالی خود، به درآمدهای گوناگونی نیاز دارد. مالیات ها به عنوان یکی از مهم ترین راه های درآمد دولت، در رسیدن به این اهداف، از اهمیت خاصی برخوردار است.

پرداخت کننده یا مؤدی مالیاتی، در قوانین مالیاتی نیز، اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی هستند که داخل مرزهای جغرافیایی ایران دارای داشته و یا کسب درآمد نمایند و یا اینکه نتیجه اقدامات مالی آنها در ارتباط با ایران باشد. قانون گذار در قانون مالیات، شرایط و قوانینی که هر کدام از انواع درآمد مشمول مالیات می گردد را بیان داشته است.

بررسی احکام فقهی خمس و زکات و مبانی حقوقی مالیات می تواند از یک طرف وجهی قوانین مالیاتی را ارتقاء دهد و از طرف دیگر با به روز و مدرن کردن احکام فقهی زمینه اجرای هر چه بیشتر و بهتر آن را با توجه به شرایط زمان و مکان فراهم کند.

پاسخگویی اسلام از یک سو در مورد مسائل خمس و زکات و همچنین حکومت اسلامی در مورد مالیات و منابع آن و همچنین نیاز حکومت به کمک های مالی مردم، پژوهشگران این عرصه را بر آن داشته که این مسائل را روشن و واضح بیان نمایند.

بر این اساس پژوهشگر درصدد برآمده تا مبانی فقهی خمس و زکات و مالیات و مبانی حقوقی مالیات را در این تحقیق بیان کند تا با مقایسه بین این موارد، مشخص شود که هر مکلف چه وظیفه ای دارد و چه مقدار باید از منابعی که خود به دست می آورد، در موارد مذکور، پرداخت کند.

در راستای تحقیق به عمل آمده به این نتیجه رسیدیم که هر یک از «خمس و زکات» و «مالیات» برای خود مبنایی جداگانه دارند و مستقل از یکدیگر هستند و هیچ کدام از وجوه شرعی و مالیات، جای دیگری را نمی گیرد.

کلید واژه ها: خمس، زکات، مالیات، ولی فقیه، اسلام، حکومت.

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است تاریخ و امضا:

مناسب نیست

فهرست مطالب

۱	چکیده:
۲	مقدمه:
۴	فصل اول: کلیات طرح
۵	۱-۱ بیان مسأله
۶	۱-۱-۱ اهداف های تحقیق:
۶	۱-۱-۲ اهمیت، ضرورت و انگیزه انتخاب تحقیق:
۷	۱-۱-۳ سوالات تحقیق:
۷	- سوالات تحقیق:
۷	- سؤال اصلی:
۷	- سوالات فرعی:
۷	۱-۱-۴ تعاریف عملیاتی متغیرها و واژه های کلیدی:
۷	۱-۱-۵ روش تحقیق:
۸	۱-۱-۶ قلمرو تحقیق:
۸	۱-۱-۷ ساختار تحقیق:
۸	۱-۱-۸ پیشینه تحقیق:
۱۲	۱-۲ مفاهیم
۱۲	۱-۲-۱ فقه در لغت و اصطلاح
۱۲	فقه در لغت:
۱۲	فقه در اصطلاح فقها:
۱۲	فقه در قرآن کریم:
۱۳	۱-۲-۲ حقوق در لغت و اصطلاح
۱۳	حقوق در لغت:
۱۳	حقوق در اصطلاح حقوقدانان:
۱۴	۱-۲-۳ خمس در لغت و اصطلاح

۱۴	خمس در لغت:
۱۴	خمس در اصطلاح فقها:
۱۶	خمس در قرآن:
۱۶	خمس در روایات:
۱۷	۱-۲-۴ زکات در لغت و اصطلاح
۱۷	زکات در لغت:
۱۷	زکات در اصطلاح:
۱۸	زکات در قرآن:
۲۰	زکات در روایات:
۲۱	۱-۲-۵ مالیات در لغت و اصطلاح:
۲۱	مالیات در لغت:
۲۱	مالیات در اصطلاح:
۲۲	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق
۲۳	۱-۲ مبانی نظری:
۲۳	مقدمه:
۲۳	فلسفه تشریح خمس و زکات و انفال:
۲۴	۱-۱-۲ مبانی فقهی خمس:
۲۹	۲-۱-۲ مبانی فقهی زکات:
۳۱	زکات در ادیان سابق:
۳۱	موارد زکات:
۳۲	شرایط زکات:
۳۳	موارد مصرف زکات:
۳۴	۲-۱-۳ مبانی فقهی و حقوقی مالیات:
۳۴	مقدمه:
۳۴	فلسفه تشریح مالیات‌های حکومتی:

۳۶ ساختار مالیات‌های حکومتی
۳۷ ۱-۳-۱-۲ مبانی فقهی اخذ مالیات:
۴۲ ۲-۳-۱-۲ مبانی حقوقی اخذ مالیات:
۴۸ فصل سوم: بررسی مقایسه‌ای
۴۹ مقدمه:
۵۱ ۱-۳ مقایسه خمس با زکات
۵۴ ۲-۳ مقایسه زکات با مالیات
۵۵ اهداف دریافت مالیات
۶۰ ۳-۳ مقایسه خمس با مالیات
۶۳ ۴-۳ آثار و پیامدهای پرداخت و عدم پرداخت خمس
۶۳ ۱-۴-۳ آثار و برکات پرداختن خمس
۶۳ - نسل پاک :
۶۳ - تقویت دین :
۶۳ - کمک به یاران :
۶۳ - گوارا بودن درآمد :
۶۳ - حفظ آبرو در برابر مخالفان :
۶۳ - کفاره گناهان و ذخیره قیامت :
۶۳ - ضمانت بهشت :
۶۴ - افزایش روزی:
۶۴ - پاک شدن مال و برکت آن:
۶۵ ۲-۴-۳ آثار ترک خمس
۶۵ - خیانت:
۶۶ - غصب:
۶۶ - خوردن مال یتیم:
۶۷ - موجبات زوال مال:

- ۶۷- نمونه‌ای از پیمان شکنی:.....
- ۶۹- ۳-۵ آثار و پیامدهای پرداخت و عدم پرداخت زکات.....
- ۶۹- ۳-۵-۱ آثار پرداخت زکات.....
- ۶۹- پیش‌گیری از جلوه‌های دردناک عذاب اخروی:.....
- ۷۰- جلب رحمت و عطوفت فراگیر الهی:.....
- ۷۰- پیش‌گیری از طوفان غضب و خشم الهی:.....
- ۷۰- پیش‌گیری از کفر، شرک و سلب ایمان:.....
- ۷۱- پیش‌گیری از اظهار ندامت و تقاضای فرصتی مجدد در هنگام حسابرسی:.....
- ۷۱- پیش‌گیری از بخل:.....
- ۷۲- حسرت اهل محشر به دهنده زکات:.....
- ۷۲- پذیرش نماز مشروط به پرداخت زکات:.....
- ۷۲- ۳-۵-۲ آثار عدم پرداخت زکات.....
- ۷۲- به منزله سرقت:.....
- ۷۳- عدم پذیرش نماز:.....
- ۷۳- پیدایش فقر در جامعه:.....
- ۷۳- نزول بلاهای اجتماعی:.....
- ۷۳- خروج از ایمان:.....
- ۷۳- مرگ حیوانات:.....
- ۷۳- عدم نزول برکات آسمانی:.....
- ۷۴- ۳-۶ آثار و پیامدهای پرداخت مالیات.....
- ۷۴- ۳-۶-۱ آثار پرداخت مالیات.....
- ۷۴- سازندگی جامعه:.....
- ۷۵- تقویت حاکمان:.....
- ۷۶- تعدیل ثروت و توزیع مجدد:.....

۷۷ آثار عدم پرداخت مالیات..... ۲-۶-۳
۷۹ جمع بندی فصل سوم..... ۷-۳
۸۲ فصل چهارم: نتیجه گیری و پیشنهادات..... ۸۲
۸۳ ۱-۴ نتیجه گیری و جمع بندی..... ۸۳
۸۷ (جدول شماره ۱) مقایسه خمس و زکات و مالیات از جوانب مختلف..... ۸۷
۸۸ ۲-۴ پیشنهادات:..... ۸۸
۸۸ پیشنهادات کاربردی:..... ۸۸
۸۸ پیشنهادات نظری:..... ۸۸
۸۹ ۳-۴ ضمائم:..... ۸۹
۹۶ منابع و مأخذ..... ۹۶
۹۶ الف) کتب:..... ۹۶
۹۹ ب) مقالات و پایان نامه:..... ۹۹
۱۰۰ Abstract:..... ۱۰۰

چکیده:

مباحث مربوط به مالیه‌های عمومی در اسلام، از جمله مواردی است که در قرآن کریم و همچنین روایات اهلبیت علیهم‌السلام به آن بسیار تأکید شده است و احکام فقهی اسلام، تکالیفی بر عهده‌ی مکلفین، بر مبنای درآمد حاصله، قرار داده که از مهم‌ترین آن‌ها، خمس و زکات می‌باشد و هرچند در سایر تکالیف، بلوغ و عقل در شخص مکلف شرط شده است، اما در خمس و زکات ملاک تعلق تکلیف، کسب درآمد می‌باشد.

همچنین با توجه به اهداف بسیار متنوع اقتصاد اسلامی در مقایسه با مکتب‌های دیگر، دولت برای تأمین مخارج مالی خود، به درآمدهای گوناگونی نیاز دارد. مالیات‌ها به عنوان یکی از مهم‌ترین راه‌های درآمد دولت، در رسیدن به این اهداف، از اهمیت خاصی برخوردار است.

پرداخت‌کننده یا مؤدی مالیاتی، در قوانین مالیاتی نیز، اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی هستند که داخل مرزهای جغرافیایی ایران دارایی داشته و یا کسب درآمد نمایند و یا اینکه نتیجه اقدامات مالی آن‌ها در ارتباط با ایران باشد. قانون‌گذار در قانون مالیات، شرایط و قوانینی که هرکدام از انواع درآمد مشمول مالیات می‌گردد را بیان داشته است.

بررسی احکام فقهی خمس و زکات و مبانی حقوقی مالیات می‌تواند از یک طرف وجهی قوانین مالیاتی را ارتقاء دهد و از طرف دیگر با به‌روز و مدرن کردن احکام فقهی زمینه اجرای هرچه بیشتر و بهتر آن را با توجه به شرایط زمان و مکان فراهم کند.

پاسخگویی اسلام از یک سو در مورد مسائل خمس و زکات و همچنین حکومت اسلامی در مورد مالیات و منابع آن و همچنین نیاز حکومت به کمک‌های مالی مردم، پژوهشگران این عرصه را برآن داشته که این مسائل را روشن و واضح بیان نمایند.

بر این اساس پژوهشگر درصدد برآمده تا مبانی فقهی خمس و زکات و مالیات و مبانی حقوقی مالیات را در این تحقیق بیان کند تا با مقایسه بین این موارد، مشخص شود که هر مکلف چه وظیفه‌ای دارد و چه مقدار باید از منابعی که خود به دست می‌آورد، در موارد مذکور، پرداخت کند.

در راستای تحقیق به عمل آمده به این نتیجه رسیدیم که هر یک از «خمس و زکات» و «مالیات» برای خود مبنایی جداگانه دارند و مستقل از یکدیگر هستند و هیچ کدام از وجوه شرعی و مالیات، جای دیگری را نمی‌گیرد.

کلید واژه‌ها: خمس، زکات، مالیات، ولی فقیه، اسلام، حکومت.

مقدمه:

خمس و زکات با توجه به ادله‌های مختلف اعم از قرآن و سنت و اجماع از واجبات الهی می باشند و یکی از منابعی هستند که برای حفظ اسلام و مسلمین ضروری می باشند.

در دین مبین اسلام مواردی به عنوان مبنای درآمد برای حکومت در نظر گرفته شده است که به اعتقاد شیعه عبارت از: خمس و زکات و انفال است. اگر این اموال، به هر دلیل برای اداره ی جامعه اسلامی کافی نباشد و خمس و زکات به اندازه ی کافی در اختیار ولی امر نباشد و او تشخیص بدهد، به مقتضای ولایت خود می تواند به هر اندازه که مصلحت می داند مردم را به پرداخت مالیات وا دارد و مشروعیت این مالیات حکومتی بر اساس حق ولایتی است که از طرف خداوند برای ولی امر نسبت به جامعه و کشور قرار داده شده است.

از زمان پیدایش اولین تمدن‌ها تامین منابع مالی و مخارج حکومت‌ها جزء اولین نیازهای اجتماعی بشر بوده است و می توان عمر اخذ مالیات را با عمر اولین حکومت‌ها برابر دانست، رفته رفته با گسترش و پیشرفت جوامع و تشکیل تمدنهایی با اهداف جدید، اهداف دریافت مالیات نیز تغییر نمود. با ظهور دین مبین اسلام و تشریح و تشریح مبانی آن توسط پیامبر عظیم الشان اسلام ﷺ تمدن اسلامی با هدف والای رسانیدن انسان به کمال اخلاقی بر پایه ی اصول محکم توحید و عدالت و معاد بنیان گردید و بی شک تأسیس هرگونه نهادی در این تمدن عظیم می باید با در نظر گرفتن این هدف والا و بر آن اصول بنا شود. پس از تأسیس اولین حکومت توسط پیامبر اکرم ﷺ، خمس و زکات که جزء مهمترین منابع مالی حکومت اسلامی بودند، به تدریج با توجه به نیاز جامعه تشریح شد و با پیشرفت جامعه اسلامی احکام اسلامی نیز با دقت و درایت فقهای عظیم الشان با در نظر گرفتن دو عنصر مهم زمان و مکان بسط و تشریح گردید.

بر این اساس نگارنده درصدد برآمده تا مبانی فقهی خمس و زکات و مبانی حقوقی مالیات را در بوته تحقیق و پژوهش قرار دهد؛ زیرا همان گونه که اشاره شد حکومت برای اداره کشور به منابعی نیاز دارد و در کشورهای اسلامی همچون جمهوری اسلامی ایران که در تدوین قانون اساسی آن از

شریعت مقدس اسلام بهره گرفته شده و تمام قوانین کشور باید با دین مطابق باشد، عده‌ای این سوال مهم را مطرح می‌کنند که وقتی کسی مالیات می‌پردازد چرا باید خمس و زکات هم بدهد و یا وقتی شخصی خمس و زکات مالش را داده چرا اجبار به پرداخت مالیات خواهد شد؟

فصل اول: کلیات طرح

۱-۱ بیان مسأله

با مطالعه و بررسی قرآن و احادیث معصومین به این نتیجه می‌رسیم که دین اسلام در جهت رساندن انسان به اوج سعادت، دارای سازمان و تشکیلات مذهبی و سیاسی می‌باشد.

در تشکیلات مذهبی اسلام به منظور رفاه مسلمین و رفع مشکلات، موضوع خمس و زکات نقش ویژه‌ای در مباحث اقتصادی پیدا کرد، به گونه‌ای که با توجه به آیه ۴۱ سوره انفال «وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِن كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ...» و آیات مختلفی در وجوب زکات، بعد از اقامه نماز بیان شده است «وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَبُوا مَعَ الرَّاٰكِبِينَ...» (سوره بقره، آیه ۴۳) خداوند عمل به این فریضه‌ها را شرط ایمان به خودش قرار داده «... آمَنْتُمْ بِاللَّهِ...» و آن را هم ردیف نماز بیان نموده است.

با توجه به آیات فوق دست می‌یابیم که این دو فریضه الهی، در کنار فرایض مهم دیگری همچون نماز، روزه، حج، زکات و زمینه ساز فروع دین مبین اسلام به حساب می‌آید.

در تشکیلات سیاسی اسلام، که با گرایش مردم به این دین الهی، قلمرو گسترده‌ای پیدا کرده بود، جهت ساماندهی فعالیت‌های اقتصادی، موضوع مالیات و خراج، جایگاه ویژه‌ای به خود اختصاص داد که هر روز بر مسائل مربوط به آن افزوده می‌شود.

از جمله مسائلی که در فضای جامعه وجود دارد و برخی این سؤال را مطرح می‌کنند، که آیا در جامعه اسلامی، مکلفین با پرداخت خمس و زکات، از پرداخت مالیات معاف می‌شوند؟

در تحقیق پیش رو، به دنبال این مسئله هستیم که جواب این سؤال را پاسخ گوئیم و برای افرادی که هم خمس و زکات و هم مالیات برای آنان فرض قرار داده شده، تبیین کنیم که آیا پرداخت یکی از این مالیه‌ها، جایگزین دیگری خواهد شد یا خیر؟

به منظور پاسخگویی به این سؤالات، در این تحقیق از روش کتابخانه‌ای استفاده شده و با بهره‌گیری از منابع و متون نوشتاری و مراجعه به منابع فقهی، حقوقی تحقیق پیش رو آماده شده است.

۱-۱-۱ هدف‌های تحقیق:

۱. مقایسه بین خمس، زکات و مالیات
۲. تبیین ادله فقهی زکات خمس و مالیات
۳. تبیین ادله مالیات از نظر حقوقی

۱-۱-۲ اهمیت، ضرورت و انگیزه انتخاب تحقیق:

در اهمیت موضوع زکات، خمس و مالیات همین بس که عمل به این حکم پروردگار، آثار و فواید فراوانی در اجرای دیگر دستورات دینی و حکومتی به دنبال خواهد داشت که از مهمترین آنها، حفظ دین و نظام اسلامی؛ تامین نیازهای مستمندان واقعی و تامین هزینه‌های حکومت و... می‌باشد که به یاری خداوند از جهات گوناگون بررسی خواهد شد.

با توجه به این مباحث، موضوعاتی مطرح می‌شود که انگیزه نگارش این تحقیق، بیان فرجه‌ها و شباهت‌های خمس، زکات و مالیات می‌باشد و آیا این امور در نظام اسلام باهم تفاوت‌هایی دارند یا خیر؟

به نظر می‌رسد، تحقیق حاضر می‌تواند منبعی برای مراجعه پژوهشگران این عرصه و همچنین جوابگوی سوالات مطرح شده در این موارد باشد.

در نهایت با ارائه مبانی متقن و صحیح در این تحقیق، افراد جامعه اسلامی، خصوصاً متدینین، نه تنها از پرداخت وجوه شرعی به فقیه جامع شرایط و مالیات به حکومت اسلامی استنکافی نخواهند داشت، بلکه مالیات را هم مثل خمس و زکات یک عمل عبادی و وسیله‌ای برای تقرب به خدا محسوب کرده و با شوق و رغبت هرچه تمامتر نسبت به انجام آن اقدام می‌کنند.

۳-۱-۱ سؤالات تحقیق:

- سؤالات تحقیق:

- سؤال اصلی:

۱. آیا پرداخت هرکدام از این موارد، جایگزین دیگری خواهد بود یا هرکدام مستقل از دیگری هستند؟

- سؤالات فرعی:

۱. پرداخت خمس و زکات به چه کسانی تعلق می گیرد؟
۲. پرداخت مالیات به چه کسانی تعلق می گیرد؟
۳. آیا گرفتن مالیات توسط حکومت اسلامی، تصرف در اموال دیگران به شمار می آید؟
۴. همانطور که ولی فقیه و فقیه جامع الشرایط حق تصرف در خمس و زکات دارد، آیا حق تصرف در مالیات را هم دارد؟
۵. پرداخت و عدم پرداخت خمس، زکات و مالیات چه آثار و تبعاتی دارد؟

۴-۱-۱ تعاریف عملیاتی متغیرها و واژه‌های کلیدی:

خمس، زکات، مالیات، ولی فقیه، اسلام، حکومت، آثار و تبعات.

۵-۱-۱ روش تحقیق:

روش تحقیق حاضر از نوع توصیف و تحلیل است و روش گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای

می باشد و همچنین در این راستا از منابع نرم افزاری و سخت افزاری استفاده شده است.

۱-۱-۶ قلمرو تحقیق:

محدوده پژوهش حاضر، در حدود بررسی فقهی و حقوقی و رویکردهای خمس و زکات و مقایسه آنها با مالیات می باشد.

بررسی وجوه اشتراک و افتراق و آیا اینکه پرداخت حقوق و مالیات‌های شرعی (خمس و زکات) از پرداخت مالیات عمومی (مالیات) کفایت می کند، یا خیر؟

۱-۱-۷ ساختار تحقیق:

در راستای تحقیق به عمل آمده، پژوهش حاضر دارای یک مقدمه، سه فصل و یک خاتمه می باشد.

بیان مسأله، اهمیت، ضرورت و انگیزه انتخاب تحقیق، پرسش‌های تحقیق و هدف از تحقیق از جمله مطالبی هستند که مقدمه و کلیات را تشکیل داده‌اند.

در فصل اول رساله بعد از مباحث کلی، به مفاهیمی همچون فقه، حقوق، خمس، زکات و مالیات پرداخته شده است.

در دومین فصل از رساله به مسائل مهم مبانی فقهی و حقوقی این سه مالیه عمومی اشاره شده است که در خمس و زکات، مبانی از قرآن و روایات و در مالیات هم از نظر روایات و حاکم شرع و هم از نظر قانون و حکومت اسلامی، مطرح شده است.

فصل سوم این پایان نامه که مهم ترین فصل این تحقیق می باشد، در مورد بررسی مقایسه‌ای بین خمس و زکات و مالیات بوده و در ادامه با توجه به اهمیت پرداخت هر کدام از موارد یاد شده، در گسترش دین و حکومت، آثار و تبعات پرداخت و عدم پرداخت آنها نیز از منظر آیات و روایات بیان گردیده است.

۱-۱-۸ پیشینه تحقیق:

یکی از بخش‌های مهم هر پژوهش، بخش مربوط به بازنگری پیشینه علمی آن پژوهش است؛ یعنی یکی از کارهای ضروری در هر پژوهشی، جستجو از پژوهش‌های همسو، همگرا و دارای موضوع واحد و نیز مطالعه منابع مربوط به موضوع پژوهش می‌باشد. مطالعه و بازنگری این منابع، به پژوهشگر کمک می‌کند تا بینش جامع و عمیقی نسبت به جنبه‌های مختلف موضوع پژوهش پیدا کند.